

KONFERENCIJA O PRISTUPANJU
EUROPSKOJ UNIJI
– CRNA GORA –

Bruxelles, 15. prosinca 2025.
(OR. en)

AD 22/25

LIMITE

CONF-ME 9

DOKUMENT O PRISTUPANJU

Predmet: ZAJEDNIČKO STAJALIŠTE EUROPSKE UNIJE
 – Poglavlje 11.: poljoprivreda i ruralni razvoj

ZAJEDNIČKO STAJALIŠTE EUROPSKE UNIJE

Pregovaračko poglavlje 11.: poljoprivreda i ruralni razvoj

Ovo se stajalište Europske unije temelji na njezinu općem stajalištu na Konferenciji o pristupanju s Crnom Gorom (AD 23/12 CONF-ME 2/12) i podliježe pregovaračkim načelima odobrenima u tom stajalištu, a osobito sljedećemu:

- mišljenje bilo koje stranke o nekom pregovaračkom poglavlju ni na koji način neće prejudicirati stajalište koje se može zauzeti o ostalim poglavljima;
- sporazumi, čak i oni djelomični, postignuti tijekom pregovora o poglavljima koja treba redom ispitati ne mogu se smatrati konačnima dok se ne uspostavi sveobuhvatni sporazum.
- zahtjevima navedenima u točkama 24., 28., 41. i 44. pregovaračkog okvira.

EU potiče Crnu Goru da nastavi postupak usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a i da osigura njezinu djelotvornu provedbu i izvršavanje do trenutka pristupanja, osobito u pogledu operacionalizacije agencije za plaćanja i integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS), te da prije pristupanja razvije politike i instrumente što sličnije onima EU-a, uz napomenu da prije pristupanja može stupiti na snagu dodatna pravna stečevina.

EU prima na znanje da Crna Gora u svojim pregovaračkim stajalištima AD 2/16 CONF-ME 2 i AD 19/25 CONF-ME 6 prihvaća pravnu stečevinu iz poglavlja 11. koja je bila na snazi 1. rujna 2025. te da izjavljuje da će je biti spremna provesti do datuma pristupanja EU-u, uz istodobno podnošenje niza zahtjeva za prijelazne mjere i odstupanja.

EU ističe da će ispravna upotreba, kontrola, praćenje i vrednovanje pomoći EU-a u pretpristupnom razdoblju biti ključan pokazatelj sposobnosti Crne Gore da provede pravnu stečevinu koja se odnosi na financijsku kontrolu u pogledu ovog pregovaračkog poglavlja.

Kao generalni odgovor na zahtjeve Crne Gore za prijelaznim razdobljima EU podsjeća na svoje opće pregovaračko stajalište da su prijelazne mjere iznimne, ograničene vremenski i opsegom te popraćene planom s jasno definiranim fazama za primjenu pravne stečevine. One ne smiju uključivati izmjene pravila ili politika EU-a, remetiti njihovo pravilno funkcioniranje ili dovesti do značajnog narušavanja tržišnog natjecanja.

EU smatra da bi u Aktu o pristupanju trebalo utvrditi da Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, može prilagoditi odredbe Akta o pristupanju koje se odnose na zajedničku poljoprivrednu politiku, a koje bi se mogle pokazati potrebnima zbog izmjene pravila Unije. Takve se prilagodbe mogu napraviti i prije dana pristupanja.

EU smatra da bi u Aktu o pristupanju trebalo predvidjeti potrebne pravne osnove za donošenje prijelaznih mjera pod uvjetima navedenima u nastavku.

Ako su prijelazne mjere potrebne kako bi se Crnoj Gori olakšao prijelaz s postojećeg režima na režim koji proizlazi iz primjene zajedničke poljoprivredne politike pod uvjetima utvrđenima u odjeljcima Akta o pristupanju koji se odnose na poljoprivredu, takve mjere donosi Komisija u skladu s odgovarajućim postupkom odbora. Trebalo bi biti moguće poduzeti takve mjere tijekom razdoblja od tri godine od dana pristupanja, a njihova primjena ograničena je na to razdoblje. Međutim, trebalo bi predvidjeti da Vijeće, odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, može produljiti navedeni rok.

Ako se prijelazne mjere odnose na provedbu instrumenata u vezi sa zajedničkom poljoprivrednom politikom koje nisu navedene u Aktu o pristupanju, a potrebne su radi pristupanja, prije dana pristupanja usvaja ih Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije ili, kada one imaju utjecaj na instrumente koje je prvotno donijela Komisija, tada ih usvaja Komisija u skladu s postupcima koji se zahtijevaju za donošenje dotičnih instrumenata.

Većina pravne stečevine u području poljoprivrede i ruralnog razvoja primjenjuje se izravno od trenutka pristupanja te stoga nije potrebno njezino prenošenje. Međutim, EU naglašava da je sposobnost Crne Gore da provodi i izvršava pravnu stečevinu od ključne važnosti. Kako bi se osigurala neometana provedba ZPP-a nakon pristupanja, Crna Gora mora dovoljno rano, prije pristupanja, dokazati da posjeduje administrativne kapacitete za učinkovitu provedbu i izvršavanje pravne stečevine. EU poziva Crnu Goru da nastavi ulagati napore u potpunu provedbu i izvršavanje pravne stečevine iz poglavlja 11. na način kojim se osigurava njezina djelotvorna i učinkovita primjena uz snažne zaštitne mjere protiv korupcije. S obzirom na to, EU će pomno pratiti napredak u provedbi, osobito provedbenog plana za osnivanje agencije za plaćanja i uspostavu integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS), u skladu s popratnim rasporedom koji je dostavila Crna Gora.

Horizontalna pitanja

EU prima na znanje da je Crna Gora nastavila usklađivati svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a, među ostalim donošenjem Zakona o provedbi mjera u okviru poljoprivredne politike, politike ruralnog razvoja i ribarstvene politike 31. srpnja 2025., kojim se utvrđuju pravni status, mandat i organizacijska struktura agencije za plaćanja.

Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju pravna je osnova poljoprivredne politike Crne Gore. Njime se uređuju sva pitanja povezana s razvojem i ciljevima poljoprivredne politike, uključujući potporu sektoru i njegovim uvjetima, registrima i evidencijama. EU prima na znanje da se do kraja 2025. predviđa donošenje izmjena zakona radi daljnjeg usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a.

EU prima na znanje da će Crna Gora imati jednu agenciju za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu te da je donijela pravilnik o njezinoj unutarnjoj strukturi i klasifikaciji radnih mjesta. Planira se šest regionalnih ureda, od kojih je jedan već u funkciji.

EU nadalje primjećuje da je Crna Gora donijela provedbeni plan za osnivanje agencije za plaćanja i uspostavu integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS), u skladu s mjerilima za zatvaranje utvrđenima u zajedničkom stajalištu EU-a (AD 27/16 CONF-ME 13).

EU primjećuje da Crna Gora planira imati potpuno funkcionalnu agenciju za plaćanja i IAKS koji će biti spreman od dana pristupanja. Crna Gora je u provedbenom planu razvila detaljnu strategiju u kojoj su jasno navedene sve zadaće i aktivnosti koje treba poduzeti i dovršiti u razdoblju prije pristupanja. Taj je plan poduprt čvrstom obvezom kontinuiranog jačanja njezinih administrativnih kapaciteta, pri čemu su proračunske potrebe jasno definirane. EU će pratiti mjere koje Crna Gora poduzima kako bi slijedila plan provedbe i poštovala njegov vremenski okvir.

EU primjećuje da su uspostavljeni elementi integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS). Taj je sustav potrebno dodatno nadograditi i uvesti nove elemente kako bi se postigla potpuna usklađenost s Uredbom (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća. Crnogorski sustav za identifikaciju zemljišnih čestica, koji se počeo razvijati 2018., dodatno se razrađuje kroz nadogradnju koja u pripremi i nabavu novih digitalnih ortosnimaka za cijelo državno područje. EU podsjeća da će se sustav za nadzor površina uspostaviti do trenutka pristupanja u skladu s provedbenim planom.

EU pohvaljuje postignuća Crne Gore u provedbi Instrumenta pretprijetne pomoći EU-a za poljoprivredu i ruralni razvoj (IPARD), koji se u toj zemlji provodi od 2018., te potiče Crnu Goru da na temelju toga osigura potrebne administrativne kapacitete za provedbu EU-ove politike ruralnog razvoja nakon pristupanja. EU naglašava da su potpuna provedba zahtjeva EU-a u tom području i sposobnost kontrole preduvjet za primjenu mjera ruralnog razvoja koje ispunjavaju uvjete za potporu EU-a nakon pristupanja.

EU također primjećuje da je Crna Gora pokazala dovoljan napredak prema uspostavi agencije za plaćanja i IAKS-a, uključujući LPIS, te da je Crna Gora u potpunosti uključena u ispunjavanje svih koraka kako bi osigurala potpuno funkcionalnu agenciju za plaćanja i IAKS do dana pristupanja. EU očekuje da Crna Gora nastavi ulagati napore kako bi osigurala da sustavi upravljanja i kontrole za rashode u okviru zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) budu potpuno funkcionalni najkasnije od dana pristupanja Crne Gore EU-u te da se osigura da plaćanja dođu samo do zakonitih korisnika.

EU napominje da će pomno pratiti napredak Crne Gore u tom pogledu u predstojećem razdoblju i da bi mogao predložiti odgovarajuće zaštitne odredbe u Ugovoru o pristupanju kako bi se zaštitili financijski interesi EU-a.

EU prima na znanje da Crna Gora potvrđuje da ne predviđa probleme u primjeni sustava financijskog upravljanja ni u usklađivanju sa zahtjevima EU-a u pogledu javnog skladištenja i proračunske discipline.

EU prima na znanje informacije koje je Crna Gora dostavila u pogledu **mreže podataka o održivosti poljoprivrednih gospodarstava (FSDN)**. Nastavit će se daljnje ažuriranje zakonodavstva radi usklađivanja s Uredbom (EU) 2023/2674 i Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2024/2746. EU primjećuje da je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MAFWM), putem svojeg Odjela za gospodarsku analizu i tržište, odgovorno za sustav FSDN-a, pri čemu prikupljanje podataka provode savjetodavne službe. EU primjećuje da će se nastaviti daljnji razvoj sustava, uključujući njegovo proširenje kako bi se obuhvatili okolišni i socijalni podaci u skladu s pravnom stečevinom EU-a.

EU prima na znanje informacije koje je Crna Gora dostavila o provedbi **trgovinskih mehanizama i mjera upravljanja tržištem** kako je utvrđeno u Uredbi (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća. EU primjećuje da će se pravna stečevina za te mjere primjenjivati na Crnu Goru od dana njezina pristupanja EU-u i naglašava da je važno da Crna Gora osigura da ima administrativne strukture potrebne za provedbu i izvršavanje pravne stečevine u tom području.

EU naglašava da se očekuje da će se Crna Gora uskladiti s pravnom stečevinom EU-a o lancu opskrbe poljoprivredno-prehrambenim proizvodima kako bi najkasnije na dan pristupanja u potpunosti prenijela Direktivu (EU) 2019/633 o nepoštenim trgovačkim praksama u nacionalno pravo. Za to je potrebno donijeti zakonodavstvo kojim se osigurava barem minimalna razina zaštite dobavljača iz Direktive i imenovati nadležno provedbeno tijelo (ili tijela) s ovlastima utvrđenima u Direktivi, odnosno za zaprimanje i istraživanje pritužbi (uključujući povjerljivost), postupanje po službenoj dužnosti, traženje informacija, provođenje inspekcija, nalaganje prestanka povreda i izricanje učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih kazni. Crna Gora trebala bi osigurati i suradnju s drugim relevantnim tijelima EU-a u državama članicama EU-a koje provode direktivu o nepoštenim trgovačkim praksama, provoditi aktivnosti informiranja dobavljača i kupaca te uspostaviti mehanizme za praćenje i izvješćivanje kako bi taj okvir bio u potpunosti operativan prvog dana članstva.

EU prima na znanje zahtjev Crne Gore da ima pravo primijeniti **zaštitne mjere** u slučaju ozbiljnih poremećaja na tržištu do kojih bi moglo doći nakon pristupanja EU-u. EU smatra da bi to pitanje trebalo rješavati na način sličan onome primijenjenome pri proširenju 2013. (članak 37. Akta o pristupanju Hrvatske).

EU prima na znanje da će Crna Gora do dana pristupanja uspostaviti pravnu osnovu za primjenu pravila o **državnim potporama** u poljoprivredi i sustava izvješćivanja Europske komisije o državnim potporama, u skladu s pravnom stečevinom EU-a. EU ističe da se sve mjere državne potpore u području poljoprivrede po pristupanju moraju uskladiti s pravnom stečevinom.

EU prima na znanje da Crna Gora traži mogućnost nastavka dodjele potpore koja je započela prije pristupanja tijekom prijelaznog razdoblja od tri godine od dana pristupanja u okviru statusa postojeće potpore u smislu članka 108. stavka 1. UFEU-a. Crna Gora utvrdila je dva programa državne potpore za proizvodnju sirovog mlijeka i preradu mlijeka na poljoprivrednim gospodarstvima.

EU smatra da bi, kako bi se nakon pristupanja potpora klasificirala kao postojeća potpora u smislu članka 1. točke (b) Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 i kako bi se dobio pregled svih državnih potpora koje se primjenjuju u Crnoj Gori, Aktom o pristupanju trebalo predvidjeti da Crna Gora prije dana pristupanja preda detaljne informacije o svim mjerama državne potpore koje se trebaju smatrati postojećom potporom. EU također smatra da bi u poglavlje Akta o pristupanju koje se odnosi na poljoprivredu trebalo uvesti sljedeću posebnu klauzulu o potporama obuhvaćenima člancima 107. i 108. UFEU-a.

Ne dovodeći u pitanje postupke koji se odnose na postojeće potpore, predviđene u članku 108.

UFEU-a, programi potpora i pojedinačne potpore koji se dodjeljuju za aktivnosti povezane s proizvodnjom, preradom ili stavljanjem u promet proizvoda navedenih u Prilogu I. UFEU-u, uz iznimku proizvoda ribarstva i od njih dobivenih proizvoda, koji su stupili na snagu u novoj državi članici prije dana pristupanja te se primjenjuju i nakon tog dana, smatraju se postojećim potporama u smislu članka 108. stavka 1. UFEU-a pod sljedećim uvjetima:

- Komisiju se obavješćuje o mjerama potpore prije dana pristupanja. Ta obavijest uključuje podatke o pravnoj osnovi za svaku mjeru.
- Za postojeće mjere potpore i planove dodjele ili izmjene potpore o kojima je Komisija obaviještena prije dana pristupanja smatra se da je obavijest dana na dan pristupanja. Komisija objavljuje popis takvih potpora.
- Te se mjere potpore smatraju „postojećim” potporama u smislu članka 108. stavka 1. UFEU-a do kraja treće godine od dana pristupanja.

Crna Gora, kada je to potrebno, mijenja te mjere potpore radi usklađivanja sa smjernicama koje primjenjuje Komisija najkasnije do kraja treće godine od dana pristupanja. Nakon tog dana svaka potpora za koju se utvrdi da nije usklađena s navedenim smjernicama smatra se novom potporom.

EU primjećuje da, na temelju članka 108. UFEU-a, Komisija stalno preispituje sve sustave postojećih potpora u državama članicama te da u svakom trenutku može predložiti odgovarajuće mjere koje su potrebne radi postupnog razvoja ili funkcioniranja unutarnjeg tržišta. U slučaju da Komisija utvrdi, nakon izdavanja obavijesti i dostavljanja komentara, da postojeća potpora nije spojiva s unutarnjim tržištem ili da se zloupotrebljava, donosi odluku kojom se od dotične države zahtijeva da u propisanom roku ukine ili izmijeni potporu. Nepoštovanje takve odluke Komisije imat će kao rezultat izravno upućivanje tog predmeta Sudu Europske unije.

EU napominje da pitanje **zaliha poljoprivrednih proizvoda** u Crnoj Gori na dan pristupanja treba rješavati u okviru dvaju različitih aspekata:

- preuzimanja javnih zaliha od strane EU-a i
- postupanja sa zalihama u slobodnom prometu, posebno kada te zalihe premašuju razinu uobičajenog prijenosa zaliha.

EU također napominje da pritom, kao i u prethodnim pristupanjima, treba zanemariti zalihe za potrebe nacionalne sigurnosti, uzimajući u obzir činjenicu da će se zadržati nakon pristupanja.

EU smatra da bi javne zalihe koje Crna Gora drži na dan pristupanja i koje proizlaze iz njezine politike tržišne potpore trebao preuzeti EU prema vrijednosti koja proizlazi iz primjene članka 3. stavka 1. točke (e) Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 906/2014 o dopuni Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu rashoda za javne intervencije. Javne zalihe Crne Gore trebale bi biti prihvatljive samo pod uvjetom da se u vrijeme pristupanja javnom intervencijom za dotični proizvod upravlja u EU-u i da te zalihe ispunjavaju relevantne zahtjeve EU-a u pogledu intervencije.

EU smatra da bi za sve zalihe (privatne ili javne) koje na datum pristupanja budu u slobodnom prometu u Crnoj Gori, a koje premašuju razinu koja se može smatrati uobičajenim prijenosom zaliha, Crna Gora trebala uplatiti naknadu u proračun EU-a. Iznos plaćanja utvrđuje se na razini koja odražava trošak povezan s učincima viška zaliha na tržišta poljoprivrednih proizvoda. EU nadalje smatra da bi razinu viška zaliha trebalo utvrditi za svaki proizvod uzimajući u obzir značajke svakog proizvoda i relevantna tržišta te zakonodavstvo EU-a koje se na njega primjenjuje. EU smatra da bi Komisiju trebalo ovlastiti za provedbu i primjenu navedenih aranžmana.

U pogledu **špekulativnih transakcija** EU ističe da bi moguće tržišne poremećaje uzrokovane preusmjerenjem trgovinskih tokova koje proizlazi iz zlouporaba kojima se iskorištava razlika u uvjetima trgovine prije i nakon pristupanja trebalo rješavati na temelju predostrožnosti, poduzimanjem odgovarajućih mjera po mogućnosti prije pristupanja.

EU smatra da bi to pitanje trebalo rješavati uključivanjem posebnih odredaba o prijelaznim mjerama, osobito određivanjem pravila za uvozne i izvozne transakcije koje budu u tijeku u trenutku pristupanja te za oporezivanje imatelja viška zaliha ili, ako je to primjereno, sličnih prijelaznih mjera donesenih u pogledu određenih sektora.

ZPP – vrste intervencija (izravna plaćanja, sektorske intervencije, ruralni razvoj)

EU prima na znanje zahtjev Crne Gore u vezi s financijskom omotnicom za izravna plaćanja.

EU naglašava da će dodijeljena sredstva Crne Gore **za izravna plaćanja**, kao i za **sektorske intervencije i ruralni razvoj**, biti dio ukupnih proračunskih elemenata za Crnu Goru i da će se rješavati u okviru poglavlja 33. pravne stečevine EU-a, uz predviđene dodatne prijelazne aranžmane, ako se to bude smatralo potrebnim.

EU prima na znanje da Crna Gora očekuje da će se godišnja financijska pomoć EU-a za određene vrste intervencija, koja se dodjeljuje u skladu s člankom 88. stavkom 1. i Prilogom VII. Uredbi (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća, izračunati na temelju podataka za razdoblje 2014. – 2024. za:

- (a) područje registrirano kao vinogradi u sustavu LIPS na dan pristupanja Crne Gore EU-u.
- (b) podatke iz popisa poljoprivrede za 2024. koji se odnose na površinu vinograda pod sortama vinove loze.
- (c) proizvodnju vina po tržišnoj godini.

EU ističe da će dodijeljena sredstva Crne Gore **za sektorske intervencije u sektoru vina** biti dio ukupnih proračunskih elemenata za Crnu Goru i da će se rješavati u okviru poglavlja 33. pravne stečevine EU-a.

EU prima na znanje zahtjev Crne Gore za prijelazno razdoblje za postizanje minimalnog udjela ukupnog doprinosa Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) dodijeljenog programima za klimu, okoliš i dobrobit životinja u skladu s člankom 31. Uredbe (EU) 2021/2115 uz predloženi raspored za postupno povećanje u nastavku:

- 10 % u godini pristupanja,
- 15 % godinu dana nakon pristupanja,
- 20 % dvije godine nakon pristupanja,
- 25 % tri godine nakon pristupanja,

EU taj zahtjev smatra prihvatljivim, ali naglašava da bi se konačni način provedbe, nakon pristupanja Crne Gore, mogao preispitati na temelju ishoda rasprave o ZPP-u nakon 2027.

EU prima na znanje zahtjeve Crne Gore za prijelazno razdoblje za provedbu članka 96. Uredbe (EU) 2021/2115 u vezi s maksimalnim ograničenjem od 13 % za proizvodno vezanu potporu dohotku, čime se omogućuje dodjela do 30 % ukupnog iznosa za tri godine od datuma pristupanja.

EU taj zahtjev smatra prihvatljivim, ali naglašava da bi se konačni način provedbe, nakon pristupanja Crne Gore, mogao preispitati na temelju ishoda rasprave o ZPP-u nakon 2027.

EU prima na znanje zahtjev Crne Gore da minimalno učešće ukupnog doprinosa EPFRR-u rezervirano za inicijativu **LEADER** bude 3 % umjesto 5 % kako je određeno člankom 92. Uredbe (EU) br. 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća.

EU taj zahtjev smatra prihvatljivim, ali naglašava da bi se konačni način provedbe, nakon pristupanja Crne Gore, mogao preispitati na temelju ishoda rasprave o ZPP-u nakon 2027.

EU prima na znanje zahtjeve Crne Gore za prijelaznim razdobljima za postupno uvođenje pravila o uvjetovanosti u skladu s člancima 12. i 13. Uredbe (EU) 2021/2115 u pogledu propisanih zahtjeva o upravljanju (SMR 1, 2, 3 i 4) i „dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti” (GAEC 2 i 8) kako su navedeni u Prilogu III., u pogledu zahtjeva koje poljoprivrednici moraju ispuniti u svrhu stjecanja prava na primanje izravnih plaćanja u skladu s pravilima o uvjetovanosti, prema sljedećem rasporedu:

- zahtjevi u okviru GAEC-a 2 (zaštita močvarnih područja i tresetišta), godinu dana od dana pristupanja.
- zahtjevi u okviru GAEC-a 8 (minimalni udio poljoprivredne površine namijenjen neproizvodnim površinama ili obilježjima), godinu dana od dana pristupanja.
- zahtjevi u okviru SMR-a 1., 2., 3. i 4. (okoliš i klimatske promjene povezani s vodom, bioraznolikošću i krajolikom), tri godine od dana pristupanja. To je neovisno o usklađivanju s obvezama pravne stečevine EU-a koje se odnose na dotične uredbe.

EU smatra da je načelo tog postupnog uvođenja prihvatljivo jer bi se time olakšala uspostava uvjeta u Crnoj Gori, a zatraženo prijelazno razdoblje ne premašuje tri godine. EU naglašava da bi se konačni načini provedbe, nakon pristupanja Crne Gore, mogli preispitati na temelju ishoda rasprave o ZPP-u nakon 2027.

EU prima na znanje da Crna Gora zahtijeva određivanje **područja s prirodnim (i drugim posebnim) ograničenjima** na svojem državnom području na temelju „Studije područja s prirodnim ograničenjima u poljoprivredi i nacrt obračuna (priprema obračuna)” iz 2017.

EU taj zahtjev smatra prihvatljivim.

Zajednička organizacija tržišta

EU primjećuje da Crna Gora pokazuje kontinuirani napredak u usklađivanju svojeg zakonodavstva s pravnom stečevinom o zajedničkoj organizaciji tržišta u svim sektorima, među ostalim u području vina, maslinova ulja, meda i tržišnih standarda. U sektoru vina uskoro će se dovršiti elektronički registar vinograda u skladu s člankom 145. Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, a ostvaren je i napredak u certificiranju vina u okviru sustava ZOI/ZOZP. Ostvaren je napredak u poboljšanju izvješćivanja o cijenama i trgovinskih mehanizama te EU primjećuje da Crna Gora nastavlja dodatno usklađivati svoje zakonodavstvo u drugim područjima kao što su organizacije proizvođača i sektorske organizacije, program u školama i klasifikacija trupova. EU naglašava važnost postizanja potpune usklađenosti s Uredbom (EU) br. 1308/2013 do dana pristupanja i osiguranja administrativnih kapaciteta za njezinu provedbu i izvršavanje.

EU primjećuje da će Crna Gora od dana pristupanja imati mogućnost korištenja sredstava EU-a za program u školama čiji je cilj poboljšanje distribucije poljoprivrednih proizvoda i prehrambenih navika djece.

EU prima na znanje zahtjev Crne Gore za uključivanje proizvoda pod imenom „**kajmak**” u dio III. Priloga VII. Uredbi (EU) br. 1308/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća. EU taj zahtjev smatra prihvatljivim.

EU prima na znanje zahtjev Crne Gore da joj se dopusti uključivanje njezinih **vinogradarska područja** u Dodatak I. Prilogu VII. Uredbi (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća. EU naglašava da bi se svrstavanje u vinogradarske regije EU-a trebalo utvrditi na temelju objektivnih podataka i kriterija prije pristupanja kako bi se proizvođačima vina u Crnoj Gori pružila pravna sigurnost u pogledu postupaka pojačavanja i otkiseljavanja.

EU također prima na znanje da je Crna Gora za svako od svojih glavnih vinogradarskih područja dostavila kartografske pojedinosti (detaljni zemljovid) s potpunim klimatološkim podacima, prosječnim mjesečnim temperaturama, mogućim bioklimatskim indeksima, nadmorskom visinom vinograda, geografskom širinom, sadržajem šećera u moštu i njegovom kiselosti te najmanjom prirodnom alkoholnom jakosti za razdoblje od najmanje deset godina. Taj zahtjev se temelji na objektivnoj, znanstveno dobro utvrđenoj procjeni zoniranja vinogradarskih zemljopisnih proizvodnih područja uzimajući u obzir tlo, klimu i druge čimbenike povezane s pojmom „teroaara” kao što su tlo, klima, krajolik, bioraznolikost i njihova interakcija s primijenjenim vinogradarskim i enološkim postupcima.

Na temelju informacija koje je dostavila Crna Gora, EU napominje da se zahtjev Crne Gore da joj se dopusti uključivanje njezinih vinogradarska područja u Dodatak I. Prilogu VII. Uredbi (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća može smatrati prihvatljivim kako slijedi:

u vinogradarskoj zoni B;

- u Crnoj Gori, površine zasađene vinovom lozom u regiji Nudo.

u vinogradarskoj zoni CII:

- u Crnoj Gori, područja zasađena vinovom lozom u sljedećim podregijama:

u regiji Crnogorski basen Skadarskog jezera: Crmnica, Podgorički, Bjelopavlići, Riječka nahija, Katunska nahija, Kuči, Piperi.

u regiji Crnogorsko primorje: Ulcinj, Boka Kotorska, Bar-Budva.

EU ističe da su u Dodatku 1. Prilogu VII. Uredbi (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća navedene samo vinogradarske zone država članica u kojima se odvija komercijalna proizvodnja vina.

EU prima na znanje popis **sorti vinove loze** koje je Crna Gora klasificirala za potrebe primjene članka 81. i članka 120. stavka 2. točke (b) Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća. U skladu s člankom 50. stavkom 1. točkom (g) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273 države članice obavješćuju Komisiju o sortama vinove loze na koje se odnosi primjena članka 81. i članka 120. stavka 2. točke (b) Uredbe (EU) br. 1308/2013. U skladu s člankom 51. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/273 Komisija objavljuje popis sorti vinove loze koje je klasificirala Crna Gora.

EU prima na znanje namjeru Crne Gore da traži zaštitu sljedećih **tradicionalnih izraza za vina** sa zaštićenom oznakom izvornosti ili zaštićenog zemljopisnog podrijetla u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2019/33 i Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2019/34.

- „arhivsko vino”
- „rezervisano” (eng. *reserve*)
- „probirna berba” (izborna berba).

EU poziva Crnu Goru da Komisiji podnese zahtjev za zaštitu tradicionalnih izraza koji ispunjavaju uvjete utvrđene u poglavlju III. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/33, u skladu s člankom 21. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/34.

EU prima na znanje da Crna Gora očekuje izmjene Priloga IV. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2019/33 u pogledu naziva države u skladu s promjenom državnog statusa Crne Gore od 21. svibnja 2006.

Politika kvalitete

EU prima na znanje da Crna Gora nastavlja dodatno usklađivati svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom u tom području. EU također primjećuje da je Crna Gora donijela nacionalna pravila za registraciju naziva kao oznake izvornosti, oznake zemljopisnog podrijetla ili zajamčeno tradicionalnog specijaliteta ili neobveznih izraza kvalitete za poljoprivredne proizvode. Trenutačno je na nacionalnoj razini zaštićeno 12 poljoprivrednih naziva. Nacionalno certifikacijsko tijelo Monteorganica akreditirano je u svibnju 2024. u skladu s normom MEST EN ISO/IEC 17065:2020. Crna Gora nastavit će sa svojim aktivnostima usmjerenima na potpuno usklađivanje i daljnje jačanje provedbe i kontrola za zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla.

EU prima na znanje da Crna Gora traži da joj se dopusti uključivanje **oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla** zaštićenih u sektoru vina u skladu s nacionalnim postupkom Crne Gore te da ih se unese u elektronički registar Europske komisije (e-Ambrosia) u skladu s člankom 22. Uredbe (EU) 2024/1143 Europskog parlamenta i Vijeća kako slijedi: PGI „Crnogorski basen Skadarskog jezera”; PDO „Crmnica”; PDO „Podgorički subregion”; PDO „Bjelopavlići”; PDO „Riječka nahija”; PDO „Katunska nahija”; PDO „Kuči”; PDO „Piperi”; PGI „Crnogorsko primorje”; PDO „Ulcinj”; PDO „Boka Kotorska”; PDO „Bar-Budva” i PDO „Nudo”.

EU zahtijeva dovršetak postupka registracije na temelju Uredbe (EU) 2024/1143 Europskog parlamenta i Vijeća.

EU poziva Crnu Goru da podnese zahtjeve za registraciju navedenih naziva oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla vina koji su već zaštićeni u Crnoj Gori kao zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla u skladu s Uredbom (EU) 2024/1143 Europskog parlamenta i Vijeća. Crna Gora može podnijeti zahtjeve u skladu s člankom 14. stavkom 2. najkasnije na dan pristupanja.

EU prima na znanje da će Crna Gora prije pristupanja pojasniti koji se tradicionalni izrazi upotrebljavaju za svaku zaštićenu oznaku izvornosti.

EU ističe da se, u skladu s postupkom utvrđenim u članku 92. Uredbe (EU) 2024/1143, nacionalna zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti koje postoje na dan pristupanja Crne Gore EU-u može nastaviti dvanaest mjeseci od tog datuma. Najkasnije 12 mjeseci od dana pristupanja EU-u Crna Gora može podnijeti te nacionalno zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti za registraciju na razini EU-a. Ako se zahtjev za registraciju proslijedi Komisiji do kraja navedenog razdoblja, takva nacionalna zaštita prestaje na dan donošenja odluke o registraciji (ili, u slučaju odbijanja zahtjeva, dok se ne iscrpe svi sudski pravni lijekovi). Posljedica takve nacionalne zaštite, ako ime nije registrirano na razini Unije, isključiva je odgovornost Crne Gore. EU naglašava da Crna Gora mora osigurati zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla, oznaka izvornosti i zajamčeno tradicionalnih specijaliteta registriranih na razini EU-a od dana svojeg pristupanja EU-u.

Ekološki uzgoj

EU primjećuje da je Crna Gora dodatno uskladila svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom u području ekološkog uzgoja, u skladu s Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća. Monteorganica provodi kontrolu i certifikaciju u ekološkoj poljoprivredi u skladu sa zahtjevima norme MEST EN ISO/IEC 17065:2020. Osim toga, dva su laboratorija akreditirana za provođenje analiza ekološke proizvodnje. EU naglašava važnost toga da od pristupanja Crne Gore EU-u ekološki uzgoj bude pod učinkovitim sustavom kontrole, uključujući nadzor koji provodi nadležno tijelo.

* * *

S obzirom na navedeno, EU primjećuje da trenutačno nisu potrebni daljnji pregovori o ovom poglavlju.

EU naglašava da će posvetiti posebnu pozornost praćenju svih specifičnih navedenih pitanja s ciljem osiguravanja daljnjeg jačanja administrativnih kapaciteta Crne Gore, njezine sposobnosti za provedbu i izvršavanje pravne stečevine iz ovog poglavlja, osobito u pogledu agencije za plaćanja, IAKS-a, zajedničke organizacije tržišta i svih intervencija u okviru ZPP-a. EU naglašava važnost stalnih i održivih napora koji se moraju uložiti kako bi se postigla potpuna usklađenost do trenutka pristupanja. Posebnu pozornost treba posvetiti vezama između ovog poglavlja i drugih pregovaračkih poglavlja. Završna ocjena usklađenosti zakonodavstva Crne Gore s pravnom stečevinom i njezine provedbene sposobnosti može se donijeti tek u kasnijoj fazi pregovora. Uza sve informacije koje EU može zatražiti za potrebe pregovora o ovom poglavlju i koje treba dostaviti Konferenciji, EU poziva Crnu Goru da Vijeću za stabilizaciju i pridruživanje redovito dostavlja detaljne pismene informacije o napretku u provedbi pravne stečevine.

S obzirom na sve navedeno, EU će ponovno razmotriti ovo poglavlje ako i kada to bude potrebno.

EU prima na znanje da Crna Gora u svojim pregovaračkim stajalištima AD 2/16 CONF-ME 2 i AD 19/25 CONF-ME 6 prihvaća pravnu stečevinu iz poglavlja 11. koja je bila na snazi 1. rujna 2025. EU usto prima na znanje da Crna Gora izjavljuje da će nastaviti postupak usklađivanja s pravnom stečevinom i da će je biti spremna provesti do datuma pristupanja Europskoj uniji, uz istodobno podnošenje niza zahtjeva za prijelazne mjere i odstupanja.

Nadalje, EU podsjeća da bi između 1. rujna 2025. i dana pristupanja mogla nastati nova pravna stečevina.

NACRT – PRAVNE IZMJENE KOJE PROIZLAZE IZ EUCP-A

Akt o uvjetima pristupanja Republike Crne Gore i prilagodbama Ugovora o Europskoj uniji, Ugovora o funkcioniranju Europske unije i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju

ČLANAK [XX.]

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, može provesti prilagodbe odredaba ovog Akta koje se odnose na zajedničku poljoprivrednu politiku, mogu se pokazati potrebnima kao rezultat mijenjanja pravila Unije, uključujući donošenje novih pravila. Takve se prilagodbe mogu napraviti prije dana pristupanja.

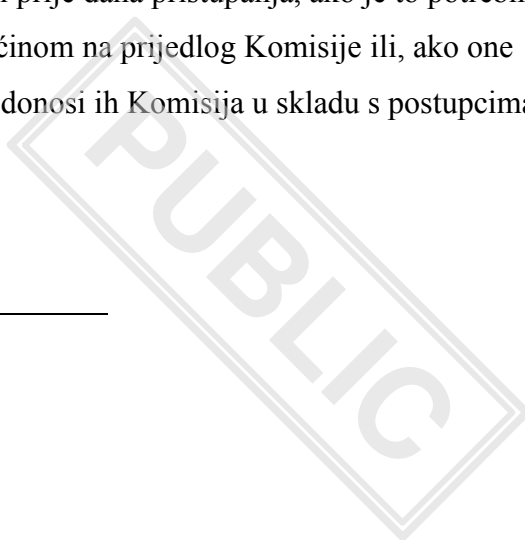
ČLANAK [XX.]

Ako su prijelazne mjere potrebne kako bi se olakšao prijelaz s postojećeg režima u Crnoj Gori na režim koji proizlazi iz primjene zajedničke poljoprivredne politike pod uvjetima utvrđenima u ovom Aktu, takve mjere donosi Komisija u skladu s postupkom iz članka 229. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007¹ u vezi s člankom 5 Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije² ili relevantnim postupkom kako je utvrđeno u primjenjivom zakonodavstvu. Prijelazne mjere iz ovog članka mogu se usvojiti unutar razdoblja od tri godine od dana pristupanja i njihova je primjena ograničena na to razdoblje. Vijeće, odlučujući jednoglasno na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, može produljiti navedeno razdoblje.

¹ SL L 347, 20.12.2013., str. 671.

² SL L 55, 28.2.2011., str. 13

Prijelazne mjere iz prvog stavka također se mogu donijeti prije dana pristupanja, ako je to potrebno. Takve mjere donosi Vijeće odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije ili, ako one utječu na instrumente koje je Komisija prvotno donijela, donosi ih Komisija u skladu s postupcima potrebnima za donošenje dotičnih instrumenata.



Popis iz članka [xx.] Akta o pristupanju: dopunske prilagodbe akata koje su donijele institucije

[X.] POLJOPRIVREDA

32013R1308: **Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća** od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671–854.)

(a) Prilog VII. mijenja se kako slijedi:

a. u dijelu III. točki 2., dodaje se sljedeće:

„xvii. kajmak;”

b. Dodatak I mijenja se kako slijedi:

i. u točki 2. dodaje se sljedeći tekst:

„i. u Crnoj Gori, površine zasađene vinovom lozom u regiji Nudo”

ii. u točki 4. dodaje se sljedeći tekst:

„(h) u Crnoj Gori, područja zasađena vinovom lozom u sljedećim podregijama:

- u regiji Crnogorski basen Skadarskog jezera: Crmnica, Podgorički, Bjelopavlići, Riječka nahija, Katunska nahija, Kući, Piperi;
- u regiji Crnogorsko primorje: Ulcinj, Boka Kotorska, Bar-Budva.”

32021R2115: Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 1–186).:

(a) U članku 92. dodaje se sljedeći stavak:

„3. Za Crnu Goru, najmanje 3 % ukupnog doprinosa iz EPFRR-a za strateški plan u okviru ZPP-a utvrđenog u Prilogu XI. rezervira se za LEADER.

Tijekom cijelog razdoblja strateškog plana Crne Gore u okviru ZPP-a ukupni rashodi EPFRR-a za ruralni razvoj, osim za LEADER, kako su utvrđeni u financijskom planu u skladu s člankom 112. stavkom 2. točkom (a), ne smiju premašiti 97 % ukupnog doprinosa iz EPFRR-a za strateški plan u okviru ZPP-a utvrđenog u Prilogu XI. Nakon što je Komisija odobri u skladu s člankom 118. ili člankom 119., ta financijska gornja granica predstavlja financijsku gornju granicu utvrđenu pravom Unije.”

(b) u članku 96. stavku 2. dodaje se sljedeći podstavak:

„Za Crnu Goru i za prve tri godine zahtjeva nakon pristupanja, * ograničava se na najviše 30 % iznosa utvrđenog za Crnu Goru u Prilogu IX.”

**ovisno o točnom datumu pristupanja godine podnošenja zahtjeva morat će se definirati u konačnom tekstu.*

(c) u članku 97. dodaje se sljedeći stavak:

„1.a Odstupajući od stavka 1., sljedeći postotak dodijeljenih sredstava utvrđenih u Prilogu IX. za Crnu Goru rezerviran je za ekosheme iz glave III. poglavlja II. odjeljka 2. pododjeljka 4.:

- najmanje 10 % dodijeljenih sredstava za kalendarsku godinu pristupanja Crne Gore
- najmanje 15 % dodijeljenih sredstava za prvu kalendarsku godinu nakon kalendarske godine pristupanja Crne Gore
- najmanje 20 % dodijeljenih sredstava za drugu kalendarsku godinu nakon kalendarske godine pristupanja Crne Gore”

(d) u članku 118. stavku 1. dodaje se sljedeći podstavak:

„Crna Gora najkasnije [dd.mm.gg]. Komisiji podnosi prijedlog strateškog plana u okviru ZPP-a sa sadržajem iz članka 107.”

(e) Prilog III. mijenja se kako slijedi:

a. u unosu za „GAEC 2” dodaje se sljedeća bilješka:

„1.b Crna Gora može u svojem strateškom planu u okviru ZPP-a predvidjeti da će se taj GAEC primjenjivati tek od godine zahtjeva* nakon godine pristupanja. U tom slučaju Crna Gora dokazuje da je kašnjenje potrebno za uspostavu sustava upravljanja u skladu s detaljnim planiranjem.”

b. u unosima za „SMR 1”, „SMR 2”, „SMR 3” i SMR 4” dodaje se sljedeća bilješka:

„1.b Crna Gora može u svojem strateškom planu u okviru ZPP-a predvidjeti da će se taj SMR primjenjivati tek od treće godine zahtjeva* nakon godine pristupanja. U tom slučaju Crna Gora dokazuje da je kašnjenje potrebno za uspostavu sustava upravljanja u skladu s detaljnim planiranjem.”

c. u unosu za „GAEC 8” dodaje se sljedeća bilješka:

„1.b Crna Gora može u svojem strateškom planu u okviru ZPP-a predvidjeti da će se taj GAEC primjenjivati tek od godine zahtjeva* nakon godine pristupanja. U tom slučaju Crna Gora dokazuje da je kašnjenje potrebno za uspostavu sustava upravljanja u skladu s detaljnim planiranjem.”

**ovisno o točnom datumu pristupanja godina podnošenja zahtjeva morat će se definirati u konačnom tekstu.*

Popis iz članka [XX.] Akta o pristupanju: ostale trajne odredbe

[X.] POLJOPRIVREDA

(a) Ugovor o funkcioniranju Europske unije, dio treći, glava III., Poljoprivreda i ribarstvo

1. Javne zalihe koje Crna Gora drži na dan pristupanja i koje proizlaze iz njezine politike tržišne potpore preuzima Unija prema vrijednosti koja proizlazi iz primjene članka 3. stavka 1. točke (e) Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 906/2014 o dopuni Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu rashoda za javne intervencije³. Navedene zalihe preuzimaju se samo pod uvjetom da se javna intervencija za dotične proizvode obavlja u Uniji na dan pristupanja i da zalihe ispunjavaju zahtjeve Unije u pogledu intervencije.
2. Za sve zalihe, privatne ili javne, u slobodnom prometu u Crnoj Gori na dan pristupanja koje premašuju razinu koja se može smatrati uobičajenim prijenosom zaliha, Crna Gora tereti se za uplatu u proračun EU-a.

Iznos plaćanja utvrđuje se na razini koja odražava trošak povezan s učincima viška zaliha na tržišta poljoprivrednih proizvoda.

Razinu viška zaliha trebalo bi utvrditi za svaki proizvod uzimajući u obzir značajke svakog proizvoda i relevantna tržišta te zakonodavstvo EU-a koje se na njega primjenjuje.

³ SL L 255, 28.8.2014., str. 1–17. i SL L 347, 20.12.2013., str. 549–607.

3. Zalihe iz stavka 1. oduzimaju se od količine koja premašuje uobičajeni prijenos zaliha.
4. Komisija provodi i primjenjuje aranžmane navedene u stavcima od 1. do 3. u skladu s postupkom utvrđenim u članku 103. Uredbe (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome⁴ ili, prema potrebi, u skladu s postupcima iz članka 19. i članka 20. Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007⁵ ili relevantnim postupkom odbora kako je utvrđeno u primjenjivom zakonodavstvu.

(b) **Ugovor o funkcioniranju Europske unije, dio treći, glava VII., poglavlje 1., Pravila o tržišnom natjecanju**

Ne dovodeći u pitanje postupke koji se odnose na postojeće potpore, predviđene u članku 108. UFEU-a, programi potpora i pojedinačne potpore koji se dodjeljuju za aktivnosti povezane s proizvodnjom i trgovinom proizvoda navedenih u Prilogu I. UFEU-u, uz iznimku proizvoda ribarstva i od njih dobivenih proizvoda, koji su stupili na snagu u novoj državi članici prije dana pristupanja te se primjenjuju i nakon tog dana, smatraju se postojećim potporama u smislu članka 108. stavka 1. UFEU-a pod sljedećim uvjetom:

- Komisiju se obavješćuje o mjerama potpore prije dana pristupanja. Ta obavijest uključuje podatke o pravnoj osnovi za svaku mjeru. Za postojeće mjere potpore i planove dodjele ili izmjene potpore o kojima je Komisija obaviještena prije dana pristupanja smatra se da je obavijest dana na dan pristupanja. Komisija objavljuje popis takvih potpora.

⁴ SL L 435, 6.12.2021., str.187-261.

⁵ SL L 347, 20.12.2013., str. 671.

Te se mjere potpore smatraju „postojećim” potporama u smislu članka 108. stavka 1. UFEU-a tri godine od dana pristupanja.

Crna Gora, kada je to potrebno, mijenja te mjere potpore radi usklađivanja sa smjernicama koje primjenjuje Komisija najkasnije do kraja treće godine od dana pristupanja. Nakon tog dana svaka potpora za koju se utvrdi da nije usklađena s navedenim smjernicama smatra se novom potporom.

PRILOG []

Popis iz članka [] Akta o pristupanju Prijelazne mjere

[X.] POLJOPRIVREDA

32024R1143: **Uredba (EU) 2024/1143 Europskog parlamenta i Vijeća** od 11. travnja 2024. o oznakama zemljopisnog podrijetla za vino, jaka alkoholna pića i poljoprivredne proizvode, te zajamčeno tradicionalnim specijalitetima i neobveznim izrazima kvalitete za poljoprivredne proizvode, izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013, (EU) 2019/787 i (EU) 2019/1753 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1151/2012 (SL L, 2024/1143, 23.4.2024., str. 60.).

u članku 92. dodaje se sljedeći stavak:

„3. U slučaju nove države članice pristupnice nacionalna zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla koja postoji na dan njezina pristupanja prestaje [godinu dana nakon stupanja na snagu Akta o pristupanju].

Do datuma iz prvog podstavka nova država članica pristupnica može, bez primjene članka 10. ove Uredbe, Komisiji podnijeti zahtjeve za registraciju svih oznaka zemljopisnog podrijetla koje su već zaštićene nacionalnim pravom.

Ako je zahtjev iz drugog podstavka podnesen Komisiji, nacionalna zaštita prestaje na dan donošenja odluke o registraciji u skladu s člankom 21. ove Uredbe. U slučaju odbijanja zahtjeva za registraciju, nacionalna zaštita nastavlja se, prema potrebi, dok se ne iscrpe svi sudski pravni lijekovi.

Ako na kraju procesa iz ovog stavka naziv nije registriran u skladu s ovom Uredbom, posljedice takve nacionalne zaštite isključiva su odgovornost dotične države članice. Dotična država članica prema potrebi nakon prestanka nacionalne zaštite bez odgode zahtijeva poništenje registracije odgovarajuće oznake zemljopisnog podrijetla u međunarodnom registru Međunarodnog ureda.”

32019R1753: **Uredba (EU) 2019/1753 Europskog parlamenta i Vijeća** od 23. listopada 2019. o djelovanju Unije nakon njezina pristupanja Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla (SL L 271, 24.10.2019., str. 1–11.).

Dodaje se sljedeći članak:

Članak 11.a

Prijelazne odredbe za oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla koje potječu iz novih država članica pristupnica koje su članice Ženevskog akta

- „1. Države članice koje su pristupile Uniji nakon pristupanja Ženevskom aktu imenuju Komisiju ili Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo, u njihovu pojedinačnome svojstvu, jedinim nadležnim tijelom iz članka 3. Ženevskog akta.
2. Za svaku oznaku izvornosti ili oznaku zemljopisnog podrijetla koja potječe iz države članice kako je navedeno u stavku 1. i registrirana je u međunarodnom registru, za proizvod koji je obuhvaćen područjem primjene Uredbe (EU) 2024/1143 ili Uredbe (EU) 2023/2411, ali nije zaštićen nijednom od tih uredbi, dotična država članica na temelju zahtjeva fizičke osobe ili pravnog subjekta iz članka 5. stavka 2. točke ii. Ženevskog akta ili korisnika kako je definiran u članku 1. točki xvii. Ženevskog akta ili na vlastitu inicijativu bira hoće li zatražiti:

(a) registraciju te oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla u skladu s dotičnom uredbom ili

(b) poništenje registracije te oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla u međunarodnom registru.

Dotična država članica obavješćuje Komisiju o odabiru iz prvog podstavka te podnosi odgovarajući zahtjev do ... [godinu dana od dana stupanja na snagu Akta o pristupanju].

U situacijama iz prvog podstavka točke (a) zahtjev za registraciju odnosi se na zaštićenu oznaku izvornosti ili zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla koja je identična oznaci izvornosti ili oznaci zemljopisnog podrijetla registriranoj u međunarodnom registru.

Ako zahtjev za registraciju nije podnesen u roku ili ako je zahtjev za registraciju u skladu s primjenjivom uredbom odbijen, a povezani upravni i sudski pravni lijekovi su iscrpljeni, dotična država članica bez odgode zahtijeva poništenje registracije te oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla u međunarodnom registru.”
